

Cinquè cicle sobre el compliment a Espanya de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

Visita del Comitè d'Experts del Consell d'Europa
13 de desembre de 2018

L'Estat espanyol elabora periòdicament, i a petició del Consell d'Europa, un informe sobre el seu grau compliment de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (CELRoM) des de 2002, un any després de l'entrada en vigor d'aquest tractat internacional a Espanya. L'informe corresponent al període 2014-2016 és el cinquè informe presentat fins ara.

El 23 d'octubre de 2017 les direccions generals de Política Lingüística dels governs català, valencià i de les Illes Balears van trametre de manera conjunta al Consell d'Europa els informes respectius tramesos al Govern espanyol en relació amb aquest cicle. Els informes contenen informació sobre les actuacions dels governs dels territoris de llengua catalana (anomenada valencià a la Comunitat Valenciana) destinades a estendre el coneixement i a fomentar l'ús d'aquesta llengua. Aquestes actuacions no només obeeixen a la voluntat decidida de donar compliment a la CELRoM en els nivells més òptims, sinó que tenen l'objectiu ferm de promoure la llengua que comparteixen en tots els àmbits institucionals i socials dels territoris on es parla. Les dades aportades mostren actuacions de política lingüística en els àmbits determinats pel mateix Consell, com ara ensenyament, justícia, indústries culturals o mitjans de comunicació.

En general, aquestes dades d'acció dels governs territorials han estat recollides al cinquè informe del Govern espanyol sobre el compliment de la CELRoM, publicat en castellà el 9 de febrer de 2018 i en anglès el 28 de setembre d'enguany a la pàgina web del Consell d'Europa.

Aquest document del Govern espanyol omet, però, els incompliments de la CELRoM per part de l'administració i les institucions de l'Estat espanyol, reflectits als informes dels governs dels territoris de llengua catalana. Atès que consideram el Comitè d'Experts satisfactòriament informat de les actuacions dels governs territorials, els punts següents fan incidència en les actuacions de les institucions de l'Estat que en frenen aquest compliment o el vulneren.

Nou aspectes principals de vulneració de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (CELRoM) pel que fa a la llengua catalana

1. Manca d'ús i de coneixement del català per part del personal dels jutjats i presència escassa del català en les actuacions judicials

El desconeixement de la llengua pròpia i oficial del territori comporta situacions de discriminació, que han motivat en alguns casos queixes i denúncies públiques. Una interpretació generosa de la CELRoM obligaria el personal judicial a acreditar un coneixement adequat i suficient de català, tal com ho demostren les successives recomanacions dels comitès d'experts i de ministres, almenys pel que fa a una part del personal. Ni la legislació ni la pràctica estatals no compleixen aquestes recomanacions. En les successives modificacions de la Llei orgànica estatal 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, les Corts Generals no han tingut en compte les recomanacions esmentades i no han millorat les previsions en aquest sentit, ni en el coneixement de la llengua per part del personal ni en la regulació del dret a usar-la.

2. Manca de presència del català en els àmbits de dependència estatal i no acreditació del coneixement d'aquesta llengua per part del personal dependent de l'Estat, de les forces de seguretat i d'altres col·lectius dependents de l'Estat

El desconeixement de la llengua pròpia i oficial del territori comporta situacions de discriminació, que han motivat en alguns casos queixes i denúncies públiques. Una interpretació generosa de la CELRoM requeriria que els funcionaris de l'Estat hagin d'acreditar un nivell de coneixement adequat i suficient del català, tal com ho demostren les successives recomanacions dels comitès d'experts i de ministres, almenys pel que fa a una part del personal. Ni la legislació ni la pràctica estatals no compleixen aquestes recomanacions. Igual que en l'àmbit de la justícia, el Reial decret legislatiu de l'Estat 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, no ha fet cas de les recomanacions esmentades i no ha millorat les previsions en aquest sentit.

Tampoc la Llei estatal 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques no ha comportat una millora de la regulació lingüística de l'Administració de l'Estat respecte a la normativa anterior, que era molt similar. L'ús del català a l'Administració de l'Estat és molt escàs i les seves institucions centrals no admeten escrits en les llengües oficials territorials.

Les pàgines web estatals no ofereixen, en general, una versió completa en català. Aquesta mancança és especialment rellevant quan es tracta de tràmits adreçats a ciutadans, empreses o entitats. D'altra banda, també s'han observat deficiències en la qualitat de la llengua de les pàgines web que són en català i la distinció

errònia i innecessària entre català i valencià com a llengües diferents, com ara al web de la seguretat social, on hi ha models i formularis que han d'usar empresaris, treballadors i pensionistes: <http://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Empresarios/Inscripcion/10929/31193>.

3. Normes estatals que exigeixen el castellà i ignoren la llengua pròpia oficial del territori

Centenars de disposicions estatals dels més diversos àmbits exigeixen el castellà i ignoren el reconeixement constitucional del català/valencià com a llengua oficial i com a llengua que mereix especial respecte i protecció, d'acord amb la Constitució espanyola i amb la CELRoM. Aquestes disposicions vulneren les competències dels governs territorials en matèria lingüística.

Alguns exemples d'aquestes disposicions:

L'ús del castellà és obligatori en tots els senyals de circulació. Imposat per l'article 56 del Reial decret legislatiu estatal 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària.

L'ús exclusiu del castellà és obligatori tant en els assentaments del Registre Nacional d'Associacions com en la documentació que hi han de presentar els ciutadans. Ho imposen diversos articles del Reial decret 949/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del Registre Nacional d'Associacions.

És obligatori l'ús del castellà en la documentació a què es refereixen els art. 15.1, 31.1, 37.5, 79.3 i 113.b.7 del Reial decret legislatiu 1/2015, de 24 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei estatal de garanties i ús racional dels medicaments i dels productes sanitaris.

És obligatori l'ús del castellà en la documentació prevista a l'art. 4.10 del Reial decret estatal 418/2015, de 29 de maig, pel qual es regula la primera venda dels productes pesquers, i a la base 7 de l'Ordre ministerial HAP/1995/2014, de 29 d'octubre, per la qual s'aprova el plec de bases que regiran la convocatòria de llicències generals per al desenvolupament i l'explotació d'activitats de joc de la Llei 13/2011, de 27 de maig, de regulació del joc. Els organismes de l'Estat es neguen a fer ús dels mitjans de traducció automàtica, molt eficaços en el cas del català, i obliguen els ciutadans a usar-los.

4. Ingerència negativa en el sistema lingüístic educatiu

La Sentència 31/2010, de 28 de juny, del Tribunal Constitucional que resolva el recurs d'inconstitucionalitat contra alguns articles de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, ha tingut conseqüències negatives i ha fet disminuir les possibilitats de

protegir la llengua catalana en el sistema lingüístic educatiu de Catalunya. La Sentència del Tribunal Constitucional de 2018 sobre la Llei estatal de millora de la qualitat educativa ha frenat en part aquestes conseqüències negatives sobre el model lingüístic educatiu català. Però les resultes de la Sentència 31/2010 esmentada han obert la porta als pares a sol·licitar una part de l'ensenyament en castellà en un percentatge d'ús del castellà fixat pels tribunals, sense respecte a la competència del Govern de Catalunya. Aquesta sol·licitud, que pot decidir un sol pare, afecta tot el grup-classe del centre educatiu i és imposat a la resta de pares fins i tot contra llur voluntat. La interpretació extensiva de la sentència també ha tingut conseqüències restrictives contràries a la protecció de la llengua catalana en normes de la Comunitat Valenciana.

Tota aquesta jurisprudència incideix negativament en la resta de territoris de parla catalana de l'Estat espanyol.

A fi de donar un compliment millor de la Carta, l'Estat hauria de garantir la presència de les llengües pròpies oficials al sistema educatiu de l'Estat i incorporar als currículums el coneixement de la realitat lingüística de l'Estat.

5. Disposicions catalanes que fomenten la llengua impugnades pel Govern de l'Estat

Un cop dictades les sentències del Tribunal Constitucional que restringeixen la regulació lingüística continguda en diverses lleis catalanes aprovades per desplegar l'Estatut d'autonomia de 2006 (Codi de Consum, Llei de l'occità, aranès a l'Aran, Llei del cinema, Llei d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya), el Govern de l'Estat espanyol ha impugnat la regulació lingüística de la Llei catalana 18/2017, de l'1 d'agost, de comerç, serveis i fires.

Aquestes sentències també afecten negativament els usos lingüístics a la resta de territoris de parla catalana de l'Estat espanyol.

6. Impediment de l'Estat espanyol de l'emissió i recepció de canals entre els territoris i manca de presència del català en els mitjans de comunicació d'abast estatal, públics i privats

El Govern de l'Estat impedeix l'emissió i la recepció de canals de ràdio i televisió en llengua catalana entre els territoris on es parla. L'Estat espanyol hauria d'assignar un múltiplex a les comunitats amb llengües diferents del castellà. No hi ha desconnexions en llengua catalana per als territoris on és pròpia en els mitjans privats d'abast estatal, i la música o la cultura cantada o parlada en català és pràcticament inexistent en tots els mitjans d'abast estatal, tant públics com privats.

7. Negativa de l'Estat espanyol de sol·licitar l'oficialitat del català a la UE

Espanya no atén les peticions de reconeixement de l'oficialitat del català a les institucions europees. També ha incomplert els acords administratius perquè es pugui usar el català en aquestes institucions, acords que volien suplir en part la injusta negativa d'Espanya a demanar aquesta oficialitat.

8. Manca de contribució de l'Estat espanyol a la promoció exterior de la llengua catalana

Les institucions de l'Estat dedicades a la promoció exterior dediquen molt pocs recursos a la llengua i a la cultura catalanes.

9. Manca de reconeixement dels traductors del castellà i altres llengües al català habilitats per la Generalitat de Catalunya

Les ambaixades i les institucions estatals no reconeixen els traductors habilitats per la Generalitat de Catalunya. D'acord amb la Llei estatal 29/2015, que modifica la Llei 2/2014, de 25 de març, de l'acció i del servei exterior de l'Estat, actualment l'Estat espanyol únicament reconeix com a oficials les traduccions al castellà (o del castellà) fetes per una persona que tingui el títol de traductor jurat de castellà a una llengua estrangera o viceversa que atorga el Ministeri d'Afers Estrangers i de Cooperació, o bé les fetes per una representació diplomàtica o una oficina consular.